పంచగవ్య విధి

గడియారం రామకృష్ణశర్మ
అలంపూర్ 509152 "ఋషిపీఠం" ఆగష్టు 1990

వైదిక కర్మలు ఆచరించే ముందు స్త్రీలు, పురుషులు పంచగవ్యం తీసుకోవడం పూర్వాచారపద్ధతిగా ఉన్నది. దానివల్ల శరీర శుద్ధి జరుగుతుంది. అనేక విధాలుగా అనాచారం కలిగిన వ్యక్తులు, శరీరం అపవిత్రం అయినవారు కూడా పంచగవ్యం తీసుకోవడం వల్ల శరీర శుద్ధి మనశ్శుద్ధి కలుగుతుంది. దేహారోగ్యం కలుగుతుంది.

ఈ పంచగవ్యం అంటే గోవునకు సంబంధించిన ఐదు పదార్థములు. ఆవుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, మూత్రము, మలము (పేడ). విధిపూర్వకంగా వేదమంత్రాలతో పవిత్రం చేయబడ్డ "పంచగవ్యం" సేవించడం వల్ల శరీర పరిశుద్ధి కర్మాచరణ యోగ్యత కలుగుతుంది.

చేయవలసిన విధానము

ఈ రోజు ఒక చోట విస్తరి వేసి దానిలో బియ్యము పోసి దానిమీద కలశముగా పాత్రలను ఉంచవలెను. విడివిడిగా పాత్రలలో ఆవుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, మూత్రము, పేడ, దర్భకొనలు వేసిన జలము సేకరించవలెను. గోమూత్రం, పాలు, గోమయం అర్ధాంగుష్ఠ ప్రమాణం, పాలు 7 తులములు, పెరుగు 3 తులములు నెయ్యి, ఒక తులం కొద్దిగా దర్భ వేసిన జలము పాత్రలలో ఉంచుకొనవలెను.

యజమాని స్నానము చేసి, శుద్ధవస్త్రములు ధరించి విస్తరి ముందు కూర్చుండి ఆచమనము చేయవలెను.

కేశవాయస్వాహా...... శ్రీకృష్ణాయనమః

శుభే శోభనే ముహూర్తే అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయ పరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వత

మన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతఖండే, అస్మిన్ వర్తమానే, వ్యావహారిక చాంద్రమానేన .... సంవత్సరే, ... ఆయనే .... ఋతౌ .... మాసే, ... పక్షే .... తిథౌ .... వాసరే ... శుభనక్షత్రే శుభయోగే, శుభకరణే, ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం, శుభతిథౌ మమ శరీర శుద్ధ్యర్థం పంచగవ్య, అధిదేవతా ఆవాహనం, ప్రాశనం చ కరిష్యే॥

విస్తరిలో ఉంచిన కలశపాత్ర దగ్గర గోమూత్రమును, కలశానికి తూర్పున గోమయమును, దక్షిణమున పాలపాత్రను, ఉత్తరమున నేతిపాత్రను, పశ్చిమమున పెరుగు పాత్రను, ఈశాన్యమున కుశోదకమును (దర్భలు వేసిన జలపాత్రను) ఉంచవలెను- వరుసగా ఆవాహించవలెను-

1. మధ్యే గోమూత్రే వరుణమావాహయామి- (ఆపాత్రను తాకి నమస్కరించవలెను అట్లే అన్ని పాత్రలకు నమస్కరించవలెను) 2. ప్రాచ్యాం గోమయపాత్రే వాయుమావాహయామి 3. దక్షిణే గోక్షీరపాత్రే సోమమావాహయామి 4. పశ్చిమే దధిపాత్రే వాయుమావాహయామి 5. ఉత్తరే ఆజ్యపాత్రే రవిమావాహయామి 6. ఈశాన్యాం కుశోదకపాత్రే అగ్నిం ఆవాహయామి- ఏషు పంచగవ్యేషు ~~[illegible]~~ అర్తేషు అధిష్ఠాన దేవతాం ఆవాహయామి, స్థాపయామి, అధిష్ఠాన దేవతాభ్యో నమః సర్వోపచార పూజాన్ సమర్పయామి. అస్యామమ శరీర శుద్ధ్యర్థం పంచగవ్య ప్రాశనాంగ పంచగవ్యమేళనం కరిష్యే॥ (పైన చెప్పిన వస్తువులను క్రింది మంత్రాలు చదువుతూ కలశపాత్రలో వేయవలెను).

తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ (గోమూత్రమును కలశపాత్రలో వేయవలెను).

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం, ఈశ్వరీగం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియం (గోమయమును వేయవలెను)

ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతస్సోమ వృష్ణియం భవా వాజస్య సంగథే॥ (పాలు పోయవలెను).

దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః సురభినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూంషి తారిషత్ (పెరుగును వేయవలెను)

శుక్రమసి, జ్యోతిరసి తేజోఽసి దేవోవస్సవితోత్పునా త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య రశ్మి ~~[illegible]~~ (నెయ్యిని వేయవలెను)

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి॥ (కుశోదకం వేయవలెను) (రెండు దర్భపోచలు తీసికొని క్రింది మంత్రము చదువుతూ కలశంలో వేసిన పంచగవ్యములను 3 సార్లు కలుపవలెను)

ఆపోహిష్ఠా మయోభువః, తాన ఊర్జే దధాతన, మహేరణాయ చక్షసే, యోవశ్శివతమోరసః తస్య భాజయతే హనః, ఉశతీరివ మాతరః, తస్మా అరంగమామవః, యస్య క్షయాయ జిన్వథ ఆపో జనయథా చనః॥ మానస్తోకే తనయే మాన ఆయుషి మానో గోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః॥

(క్రింది మంత్రం చదువుతూ కలశంలోని పంచగవ్యమును 3 సార్లు చేతిలో వేసుకొని త్రాగవలెను)

యత్త్వగస్థిగతం పాపం దేహే తిష్ఠతి

మామకే। ప్రాశనాత్పంచ గవ్యస్య దహత్యగ్ని
రివేంధనం॥ (మొదటి మాఱు యజమాని త్రాగి ఇంటి
లోని ఇతరులందరికిని పోయవలెను)
(ఈ విధి వైద్యనాథీయ ప్రాయశ్చిత్త కాండలో
ఉన్నది)

అనామిక ప్రాయశ్చిత్తం:

శ్రీ తాతాల యజ్ఞనారాయణులు, ఘనపాఠి
"ఆర్షధర్మం" ఆగస్టు 1988

అనామిక స్నానం కన్యలు, ఇది సార్వస్నానం.
సంధ్యావందనం లోని సూర్యోపాసనను ప్రత్యక్షం
ఉంచి. కొందరు అనామిక నుండి గాయత్రిని ఆకర్షం
చదం హోమం బ్రహ్మ సత్రం. సంధ్యావందనం చేయలేని
దురవస్థ వల్ల యిల్లాత అనామికా భ్యంగనము
లంటూరు. స్నానం లో అనామిక జల తర్పణం నలుగు
ప్రధానాలు బలవత్తు గూడా పుణ్యం తో ఉత్పత్తి
చేశారు! ఈ అనామిక లో సామర్థ్యం దృష్టి, నిత్యము
న తా పరమాత్మ స్నానం కనుక కొలది పర్వతం
చూపిస్తే సూర్యుడు ప్రదర్శనం చేస్తాడని, అందుచే
రాత్రింబగళ్లలో ద్వాదశ అయనాలి బ్నానిత శాస్త్ర.

అనామికమంటే నామకరణం లేనిది. అనామ
కుడు - ఈ రుపేరు లేనివాడని భావం. అట్టివాడు
భగవంతుడే కదా మరి! శివుడు బ్రహ్మ విష్ణు రూపంచక
శరమా పై ఉద్భవించిన తికేను. కాని నది యామ విలయామల్ని
అందుచే ఉపాయజ్ఞ యాగాది కర్మలందు ఆవులు నా
దక్షిణ తో చేసిన దయిత్రం వరపా తిష్ఠేరా.

పంచగవ్యప్రాశన విధి:

శ్లో॥ కృష్ణాయా ఆహరేన్మూత్రం రక్తాయా గోమయం
తథా। శ్వేతాయాస్తు పయశ్చైవ శ్వేతాయా ఆహ
ద్దధి॥ కపిలాయా ఘృతం చైవ గవాం వర్ణాః
ప్రకీర్తితాః॥ పలమేకం తు గోమూత్రం అంగు
ష్ఠార్ధం తు గోమయం। క్షీరం సప్తపలం గ్రాహ్యం
దధి చ త్రిపలం తథా॥ ఘృతమేకపలం గ్రాహ్యం
పలమేకం కుశోదకం॥ గోమూత్రం గోమయం
క్షీరం దధి సర్పిః కుశోదకం। పంచగవ్యమితి
ప్రోక్తం ఋషిభిర్గాలవాదిభిః॥ గాయత్ర్యా
గృహ్య గోమూత్రం గంధద్వారేతి గోమయం
ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ క్షీరం గ్రాహ్యం ముని
త్తరాం। దధి మంత్రేణ సంగ్రాహ్యం దధిక్రా
ణ్ణేతి వరం। శుక్రమసీతి యాజ్యం దేవస్య
త్వా కుశోదకం॥ అనేన విధినా పంచగవ్యం
ఆజ్యాంతం పాత్రకే మేళయేత్తథా॥ కుశాగ్రైః స్స
త్రిరాలోడ్య, విశుద్ధయేత్॥ ప్రాశయేత్
తత్ప్రోక్ష ద్వాదశం స్నానమేవ చ్ఛాపేనతు।
నారాయణేతి మంత్రేణ త్రిః ప్రాశన
ముచ్యతే॥ ఇతి శ్లోకాః దృష్టినా ప్రోక్తం భరద్వా
జేన ధీమతాః॥ భస్మ గోమయ మృద్భ్యాం పం
గవ్యానుతేపనైః। ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహ
త్యగ్ని రివేంధనం। బలా పకర్షణాం కార్యం
చాంద్రాయణ సిద్ధయే॥ పంచగవ్యాల సాధన
విధి:॥ శ్లో॥ గోమూత్రం స్థాపయేత్ పాత్రే
గోమయం దక్షిణే న్యసేత్॥ క్షీరం పశ్చిమే

స్థాప్యం దధి చైవోత్తరే నాడ్యా | ఘృతం తు ప్రాచ్యాం
తథా నైఋత్యామైశాన్యాం తు కుశోదకం || స్థాప్య
ప్రత్యేకపాత్రేభ్యో [illegible] ఏకస్మిన్ పాత్రే త్రి
మేలయేత్ || బ్రహ్మకూర్చో దహేత్సర్వం
ప్రదీప్తాగ్నిరివేంధనం || పవిత్రం త్రిషు
లోకేషు దేవతాభిరధిష్ఠితం ||

1. ఆచమ్య... శుభతిథౌ || మమ శరీర శుద్ధ్య
ర్థం, పవిత్ర పంచగవ్య ప్రాశనం కరిష్యే || తదంగత్వేన
గాయత్ర్యాం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యో నః
ప్రచోదయాత్ || 2. గంధద్వారామితి గోమయం
గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీ
మ్ | ఈశ్వరీగం సర్వభూతానాం తామిహో
పహ్వయే శ్రియం || 3. ఆప్యాయస్వేతి క్షీరం-
ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతస్సోమ వృష్ణి
యం | భవా వాజస్య సంగథే || 4. దధిక్రావ్ణ్ణో ఇతి
దధిః | దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య
వాజినః | సురభి నో ముఖా కరత్ప్రణ ~~ఆ~~
ఆయూంషి తారిషత్ || 5. శుక్రమసీత్యాజ్యం
శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవో వస్సవితో
త్పునా త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య
రశ్మిభిః || 6. దేవస్యత్వేతి కుశోదకం || దేవస్య
త్వా సవితుః ~~[illegible]~~ ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహు
భ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యాం ~~[illegible]~~ ఆదదే [illegible]
[illegible]

యత్ప్రాప్తం తాం నివారయ || ఓం భూః ఓం ఇతి
కుశేన త్రిరాలోడ్య || ప్రాశనమ్ || యత్త్వ
గస్థిగతం పాపం దేహే తిష్ఠతి మామకే | ప్రాశనా
త్పంచగవ్యస్య దహత్వగ్నిరివేంధనం || ఏవం త్రి
వారం ప్రాశ్య || శ్లో || గోమూత్రం గోమయం క్షీ
రం దధి సర్పిః కుశోదకం | నిర్దిష్టం పంచగవ్యం
పవిత్రం కాయశోధనం || ఇత్యుక్త్వా || నారాయ
ణా, నారాయణా, నారాయణా || ఇతి మంత్రేణ పంచ
గవ్యం సర్వం పిబేత్ | ఆచమ్య || సూర్యా
లోకనం కుర్యాత్ || పంచగవ్య ప్రాశనం వి
ధానం కార్యం || తథాస్తు